

[Første næstformand]

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for skatter og afgifter, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1981 og om ændring af forskellige skattelove. (Regulering af beløbsgrænser).
(Lovforslag nr. L 231).

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af vilkår for statsgaranterede lån til tørkeramte landmænd. (Lovforslag nr. L 197).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Kirkeudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens lønningsvæsen m. m. (Lovforslag nr. L 85).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Socialministeren (Ritt Bjerregaard):**

Jeg skal hermed tillade mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om socialindkomst.
(Lovforslag nr. L 222).

I de senere år har tinget ved flere lejligheder drøftet spørgsmål vedrørende det mest rimelige grundlag for beregning af indkomstafhængige offentlige ydelser. I februar 1976 vedtog folketinget således et beslutningsforslag om grundlaget for tildeling af indkomstbestemte ydelser. Senest har folketinget drøftet dette spørgsmål i februar 1979 under behandling af et forslag til folketingsbeslutning om en socialindkomst.

Baggrunden for disse drøftelser i tinget er, at den skattepligtige indkomst ikke er et hensigtsmæssigt mål for det sociale behov for hjælp eller evnen til at betale for ydelser.

Umiddelbart efter tingets sidste drøftelse af spørgsmålet iværksattes et arbejde med henblik på at udforme et mere retfærdigt mål for sociale behov end den skattepligtige indkomst. Senest har en arbejdsgruppe nedsat i november 1979 afgivet en redegørelse i februar 1980 om indholdet af og muligheden for at indføre et socialindkomstbegreb. Rede-

gørelsen indeholder en diskussion af, hvilke af de fra skatteligningen kendte indkomst- og fradragselementer m. m. en socialindkomst kan opbygges af.

På grundlag af denne redegørelse vil regeringen søge gennemført en socialindkomst i 2 faser. Socialindkomsten skal dels sikre en mere retfærdig fordeling af de sociale ydelser, dels gøre reglerne mere forståelige ved at erstatte til dels afvigende indkomstgrundlag i de forskellige love med et fælles beregningsgrundlag for de sociale ydelser. Regeringen har i øvrigt til hensigt at søge socialindkomsten anvendt i størst mulig udstrækning ved beregning af ydelser, der er afhængige af indkomsten.

Den 1. fase udgøres af det hermed fremsatte lovforslag om socialindkomst. Det er opbygget af indkomst- og fradragselementer, som opgøres i forbindelse med den skattemæssige ligning, samt af et formuettillæg.

Sammenholdt med den skattepligtige indkomst vil den samlede virkning af indkomst- og fradragselementerne indebære, at der ikke ved beregning af socialindkomsten kan foretages fradrag i indtjeningen for *fuldt fradragsberettigede forsikringspræmier* og lignende, *forsikringspræmier m. v. med begrænset fradragsret* (3.000 kr.s fradraget), *fradragsberettigede gaver* samt fradrag for *indskud på etableringskonto m. v.* («andre fradragsberettigede beløb»). Desuden kan der ikke fratrækkes *negativ skattepligtig indkomst overført fra en ægtefælle og underskud overført fra tidligere år.*

Baggrunden for, at disse fradrag kan foretages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, er, at man har ønsket at tilskynde til forskellige aktiviteter. Således har man ønsket at tilskynde til selvforsikring og tilskynde til, at private yder bidrag til almennyttige formål.

Omfanget af denne støtte er der gjort op med i kraft af de skattemæssige fradragsregler. Det må derfor betragtes som en utilsigtet virkning, at modtagere af indkomstafhængige ydelser får en dobbelt fordel, hvis den skattepligtige indkomst benyttes som beregningsgrundlag, idet den lavere skattepligtige indkomst medfører højere sociale ydelser.

Tilsvarende har muligheden for at fradrage tidligere års underskud en funktion i skattemæssig sammenhæng, men ikke i forbin-

[Socialministeren]

delse med en vurdering af det aktuelle sociale behov.

Efter forslaget indeholder socialindkomsten desuden et *formuetillæg*. Når der skal skabes et nyt beregningsgrundlag for de sociale ydelser, må det være rimeligt ikke at være bundet til alene at anvende de fra den skattemæssige ligning anvendte elementer, men i stedet søge at tage hensyn til alle væsentlige forhold, der er afgørende for det sociale behov for hjælp. Regeringen finder, at besiddelse af formue har betydning for det sociale behov, idet besiddelse af en betydelig formue udtrykker en økonomisk formåen, som stiller ejeren bedre end personer uden en sådan formue. Forslaget indeholder en fritagelse for pensionister for så vidt angår formuen i en ejerbolig. Jeg skal henvise til den nærmere gennemgang af disse regler i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det hermed fremsatte lovforslag om en socialindkomst skal ses som et led i en samlet omlægning af beregningsgrundlaget for indkomsthængige ydelser fra beregning på grundlag af den skattepligtige indkomst til beregning på grundlag af socialindkomst, der så retfærdigt som muligt udtrykker det sociale behov for hjælp.

Det fremsatte lovforslag er et væsentligt skridt mod dette mål, men det tager ikke hensyn til de sociale skævheder, der følger af retten til at fradrage private renteudgifter.

Fradragsretten kan medføre, at personer, hvis økonomiske situation er tilstrækkelig god til at opnå kredit, derved kan nedbringe indkomstgrundlaget for beregning af sociale ydelser i et sådant omfang, at de kan modtage større sociale ydelser end personer, hvis økonomiske forhold ikke muliggør en sådan lånoptagning.

Den afgørende betydning får fradragsretten for renteudgifter for forholdet mellem ejere og lejere. Den samme utilsigtede dobbeltvirkning af fradrag, som efter dette lovforslag fjernes for så vidt angår f. eks. fradrag for forsikringer, genfindes her, endda i betydelig større målestok. Regeringen finder det ikke socialt rimeligt, at der gives kompensation to gange: først ved skattekompensationen og derefter ved udmålingen af en social ydelse.

Regeringen havde derfor ønsket, at private renteudgifter, der overstiger private rentetægtter (nettoprincippet), ikke kunne fratæk-

kes i socialindkomsten. Et væsentligt grundlag for en sådan ordning er imidlertid en omlægning af rentefradragsretten i forbindelse med den skattemæssige ligning.

Da denne omlægning af rentefradragsretten endnu ikke har kunnet gennemføres, har regeringen set sig nødsaget til at undlade i dette lovforslag at optage bestemmelser, der retter op på skævheden som følge af den dobbelte virkning af rentefradragsretten.

Regeringen lægger vægt på, at især den skævhed i udmålingsgrundlaget, som er i forholdet mellem ejer og lejer, bliver udlignet. Jeg vil derfor arbejde videre med henblik på, så snart det er muligt, at fremsætte lovforslag til en 2. fase til fuld gennemførelse af socialindkomsten. I forbindelse med overvejelserne om opretning af denne skævhed vil regeringen nærmere overveje muligheden af at indføre en social lejeværdi. En sådan social lejeværdi er opstillet som en mulighed i den tidligere omtalte redegørelse af februar 1980 om en socialindkomst.

Regeringen vil desuden i overvejelserne med henblik på 2. fase af indførelse af socialindkomsten undersøge mulighederne for at bortse fra de særlige afskrivningsmuligheder for selvstændige erhvervsdrivende samt mulighederne for at medtage pensionsbidrag for lønmodtagere med arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger samt for tjenestemænd i socialindkomsten.

Regeringen har fundet det nødvendigt at fremsætte dette forslag til en mere retfærdig fordeling af de indtægtsbestemte sociale ydelser nu og ikke vente, til et mere endeligt forslag til en socialindkomst fremsættes.

Regeringen er stillet over for nødvendigheden af besparelser også på det sociale område. For at sikre, at dette sker på en sådan måde, at de socialt dårligst stillede ikke får deres hjælp forringet, må der skabes så rimeligt et mål for det sociale behov for hjælp, som det for tiden er muligt.

Forslaget indebærer en forhøjelse af indkomstgrundlaget for de ydelser, der foreslås beregnet på grundlag af den foreslåede socialindkomst i de samtidig fremsatte lovforslag, således at indkomstgrundlaget bedre svarer til det sociale behov for ydelserne.

På socialministeriets område stilles der således forslag om anvendelse af socialindkomsten ved beregning af børnetilskud, ungdomsydelse, folke-, invalide- og enkepension,

[Socialministeren]

betaling for varig og midlertidig hjemme-hjælp, tildeling af fripladser i daginstitutioner for børn og unge, betaling for ophold på døgninstitutioner for børn og unge og betaling for beskyttede boliger.

Forslagene på socialministeriets område vedrørende socialindkomst medfører en besparelse for det offentlige i alt på ca. 320 mill. kr. (PL januar 1979).

I tilslutning til dette forslag vil der blive fremsat forslag om anvendelse af den foreslåede socialindkomst på boligministeriets og undervisningsministeriets område.

For så vidt angår en nærmere beskrivelse af, på hvilke områder socialindkomsten tænkes anvendt, og de økonomiske konsekvenser heraf kan jeg henvisse til de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Jeg vil godt afslutte fremlæggelsen af de økonomiske konsekvenser af lovforslaget med at understrege, at uanset de betydelige besparelser, lovforslaget indebærer, er regeringens sigte med lovforslaget ikke først og fremmest besparelserne. Formålet er først og fremmest en mere retfærdig fordeling af ydelserne og en ordning, der er mere overskuelig for borgerne. Dette formål svækkes ikke af, at det af samfundsøkonomiske grunde har været nødvendigt at kombinere dette sigte med besparelser.

De administrative konsekvenser af forslaget skal således ses i lyset af dette overordnede mål. En mere retfærdig fordeling opnås ikke gratis, og en bedre orientering af borgerne om grundlaget for tildeling af sociale ydelser er ikke omkostningsfri. Lovforslaget er udarbejdet efter indgående drøftelser mellem de statslige og kommunale skatte- og sociale myndigheder, bl. a. med henblik på at tilrettelægge ordningen, så den medfører det mindst mulige administrative besvær. På grundlag af disse drøftelser er de administrative merudgifter ved forslaget anslået til ca. 8 mill. kr. efter en overgangstid.

Det forbedrede fordelingsgrundlag for de sociale ydelser, som forslaget om en socialindkomst indebærer, sikrer samtidig, at de besparelser, som er indeholdt i de forslag, jeg samtidig fremsætter, bæres af dem, der har bedst mulighed herfor.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændringer af reglerne om kontanthjælp, indførelse af socialindkomst m. v.).

(Lovforslag nr. L 223).

Lovforslaget er et led i bestræbelserne på at begrænse det offentliges udgifter. Dette foreslås inden for bistandslovens kontanthjælpsafsnit gennemført dels ved at lægge et loft over den løbende hjælp, dels ved at indføre regler, hvorefter personer med midler over et vist økonomisk niveau vil blive afskåret fra at modtage ydelser, som hidtil har været givet efter en lempelig økonomisk bedømmelse eller helt uden hensyn til modtagerens økonomiske forhold.

Disse ændringer skal ses i forbindelse med det samtidig fremsatte forslag til lov om socialindkomst, der netop har til hensigt at skabe et tildelingsgrundlag, der er mere socialt betonet end den skattepligtige indtægt.

Med hensyn til den kontanthjælp, der efter bistandslovens § 37 ydes under forbigående vanskeligheder, har det hidtil været sådan, at hjælpen var begrænset dels ved ansøgerens hidtidige levestandard, dels ved den pågældendes forventede fremtidige levestandard. Da denne bestemmelse i visse situationer har givet mulighed for at yde hjælp til opretholdelse af et relativt højt levestandard, foreslås i lovforslaget, at der indføres et generelt maksimum for denne hjælp, således at den samlede hjælp ikke kan overstige det beløb, som – efter skattefrækt – udbetales personer, der får dagpenge efter højeste sats, og som ikke har andre indtægter. Dette skal være den klare hovedregel, men maksimumsgrensen skal dog kunne fraviges for personer, der på grund af usædvanlig store forsørgerbyrder eller høje boligudgifter sidder i særlig vanskelige forhold. Samtidig vil det blive præciseret, at kontanthjælp i de første 3 måneder kan ydes efter en kortfattet gennemgang af ansøgerens faste udgifter, hvilket vil medføre en lettere af arbejdet i de kommunale socialforvaltninger.

Der foreslås endvidere en stramning af de regler, der gælder for ansøgeres formueforhold, således at ydelse af hjælp forudsætter, at hverken ansøgeren eller dennes ægtefælle er i besiddelse af en formue, hvoraf det økonomiske behov skulle kunne dækkes. Også